

CATÀLEG DE SERVEIS

GOVERN LOCAL i PARTICIPACIÓ CIUTADANA

ÍNDEX

1.- Òrgans Estables de Participació Local	4
2.- Diagnosi Territorial	5
3.- Pressupostos Participatius	6
4.- Plans Directors de Participació Ciutadana	7
5.- Urbanisme	8
6.- Pla de Barris	9
7.- Cohesió Social	10
8.- Servei d'Accessibilitat	11
9.- Formació a Mida	12
10- Treballs realitzats en aquest àmbit	13
Dades de contacte	15

1.- ÒRGANS ESTABLES DE PARTICIPACIÓ LOCAL

Els *Consells Sectorials i Territorials* són òrgans de consulta i participació ciutadana, i tenen com a funció assistir el govern municipal en els processos de reflexió estratègica sobre el futur del municipi i en l'abordatge dels principals afers de la política local. Amb metodologies adequades, poden esdevenir òrgans de programació i avaluació de les polítiques públiques. En funció de les pràctiques i de les característiques dels municipis, es poden subratllar aquells organismes, diversos o globalitzats, que acostumen a ser més freqüents, i que poden ser temporals o permanents:

- Consell Municipal de Ciutat, també anomenat Consell de la Vila. És el màxim òrgan de participació ciutadana.
- Gestió i mediació en espais públics de consulta i de participació.
- Consells de Districte o de Barri.
- Consells Sectorials (Persones amb discapacitat, gent gran, joventut, de l'àmbit econòmic, de l'associacionisme, cultura, ...).
- Suport tècnic a comissions de treball i altres dinàmiques participatives.

Què oferim?

- Assessorament tècnic en la diagnosi, mapes d'actors socials, disseny i posada en marxa dels òrgans de participació.
- Dinamització d'aquests consells sectorials o territorials.
- Assessorament en la redacció de les seves normatives i reglaments.

2.- DIAGNOSI TERRITORIAL

Les *Diagnosis Territorials* són un conjunt d'accions que inclouen la investigació i la participació de la població implicada i interessada, amb la promoció del govern local i amb mètodes de recerca participativa, com ara la IAP (Investigació-Acció Participativa). S'hi involucren, des dels seus inicis, aquells actors socials que, alhora, es constitueixen en comissions de seguiment del procés o en grups promotors. Les fases es validen i es contrasten fins a arribar a un consens i a un compromís concret d'actuació i de millora de la situació analitzada.

Aquesta metodologia es pot aplicar per al tractament, l'anàlisi i la generació de consens i de compromís actiu per part de la ciutadania:

- En plans integrals d'acollida de nova ciutadania.
- Com a part integrant de plans d'acció sectorial o territorial.
- Com a diagnosi prèvia a la posada en marxa de programes socials o urbanístics.

¿Què oferim?

- Construcció de mapes relacionals (sociogrames) i diagrames de fluxos.
- Diagnosi participada d'un municipi o conjunt de municipis.
- Diagnosi participada d'un barri, zona o districte.
- Suport a la redacció d'un Pla d'Actuació Municipal (PAM)
- Suport a la redacció de plans sectorials (joventut, igualtat, ciutadania i d'altres)
- Realització de diagnosis prèvies al disseny de plans estratègics o transversals, com ara els mateixos PAM, Plans d'Inclusió Social, Plans d'Acollida, Projectes Educatius de Ciutat o Plans de Ciutadania.

3.- PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS

Els *Pressupostos Participatius* suposen una pràctica específica de participació ciutadana en el disseny i la gestió de les polítiques públiques, És una acció que implica molt compromís, vinculació i intensitat, ja que afecta el moll de l'os de les polítiques públiques locals i de l'acció de govern municipal: la planificació i l'assignació de recursos. Els processos sobre pressupostos participatius es poden dur a terme:

- Sobre un percentatge de les inversions previstes per a l'exercici posterior.
- Sobre una partida determinada dels pressupostos municipals.
- Sobre un conjunt d'accions concretes.

Què oferim?

- Disseny de les accions (estratègies, finalitats, metodologia, tècniques)
- Formació *in situ* dels tècnics implicats.
- Dinamització, seguiment i avaluació dels tallers.

4.- PLANS DIRECTORS DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Un *Pla Director de Participació Ciutadana (PDPC)* és un instrument que serveix per ordenar, impulsar, reglamentar i identificar les eines i mecanismes de participació més adients en un determinat context local. Esdevé, en aquest sentit, un full de ruta que prioritza, ordena i proposa les línies estratègiques, establint-ne els objectius, els òrgans de participació i la coordinació entre aquests, les eines, els mètodes i els temes sobre els quals cal que la ciutadania participi. Aquests PDPC es poden implementar en diferents moments de desenvolupament de la participació ciutadana local:

- A l'inici d'aquestes pràctiques participatives, ja que és un instrument que pretén tenir un gran impacte a mitjà/llarg termini.
- Com a promoció i sensibilització de la ciutadania en aquesta pràctica democràtica.
- Com a reflexió i avaluació de pràctiques dutes a terme, i proposta de futur.

¿Què oferim?

- Recopilació i anàlisi de l'estat de la qüestió (catàleg i interrelació entre pràctiques i òrgans participatius al municipi)
- Anàlisi de l'organització municipal: potencialitats per liderar i facilitar processos participatius.
- Disseny de PDPC elaborat de manera participativa.
- Suport en la redacció, si escau, del Reglament de Participació Ciutadana.

5.- URBANISME

La redacció d'un nou *Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM)* és un moment clau en la trajectòria de tots els municipis. Segons la legislació urbanística, haurà de procurar un desenvolupament urbanístic sostenible que fomenti la qualitat de vida de les generacions presents i futures. S'entén el concepte de participació ciutadana com a part fonamental en la planificació del territori. Aquest és un dret reconegut per la legislació vigent.

Què oferim?

- Diagnosi socioeconòmica prèvia a l'avançament del POUM.
- Gestionar el Programa de participació ciutadana.
- Assessorar els municipis abans, durant i després de l'aprovació del POUM.

Pla Local d'Habitatge (PLH): document estratègic i de planificació i, al mateix temps, de contingut operatiu o programàtic. Defineix les estratègies i concreta les actuacions que cal promoure des del context local en relació al sòl i al sostre residencial per a fomentar l'assoliment del dret de la ciutadania a gaudir d'un habitatge digne en condicions assequibles.

Què oferim?

- Diagnosi socioeconòmica participada del territori.
- Disseny i dinamització del Pla Local d'Habitatge.
- Gestió de consultes a la ciutadania sobre determinats aspectes del PLH.

Pla Local d'Accessibilitat: instrument per a programar les intervencions per adaptar una determinada vila als criteris del Disseny per a Tothom, quant a la via pública, els edificis municipals, el transport i els mitjans de comunicació amb la ciutadania. S'identifiquen les principals problemàtiques a través d'un procés participatiu i s'incorporen al Pla.

Què oferim?

- Diagnosi mitjançant un equip d'experts en accessibilitat i persones amb discapacitat.
- Disseny i dinamització del Pla Local d'Accessibilitat.
- Assessorament tècnic puntual o general sobre accessibilitat i comunicació accessible.

6.- PLA DE BARRIS

El *Pla de Barris* és una eina que sorgeix per la necessitat d'intervenció social i urbanística en aquells barris, àrees urbanes i viles que necessiten una atenció especial. Fins ara, i des de la promulgació de la Llei 2/2004 de 4 de juny, s'han beneficiat 92 barris de 72 municipis situats en tot Catalunya. La Llei preveu atorgacions de subvencions a aquells municipis que tinguin un o més barris que puguin ser considerats una àrea urbana d'atenció especial. La valoració dels projectes funciona mitjançant la puntuació dels diferents aspectes socials i urbanístics, i sobre l'impacte que el projecte pot tenir en l'àmbit d'intervenció.

Què oferim?

- El suport en la redacció del Projecte d'Intervenció Integral.
- La gestió d'una o diverses línies del projecte aprovat, especialment el pla de dinamització comunitària.
- L'avaluació continuada del projecte d'intervenció.
- La gestió del procés participatiu per al projecte d'intervenció integral.

7.- COHESIÓ SOCIAL

El **Pla Local d'Equipaments**: document de planificació i estratègia d'usos, gestió i finalitats dels equipaments existents o necessaris per al municipi, per a millorar la qualitat de vida de la seva ciutadania, la cohesió social i territorial.

Què oferim?

- Mapes de necessitats i demandes de la població.
- Catàleg d'equipaments i anàlisi d'aquests.
- Prospectiva i projeccions d'equipaments.
- Dinamització del procés participatiu previ al disseny del Pla d'Equipaments Cívics.

Un **Pla Local d'Inclusió Social**: instrument transversal de planificació de les polítiques socials públiques i de benestar social, que permet articular les actuacions entre aquest sector públic, el Tercer Sector, i fins les empreses privades. És a dir, d'aquells agents socials involucrats en els processos i lluites contra l'exclusió social. Inclou la participació de les entitats del Tercer Sector.

Què oferim?

- Identificació dels col·lectius més vulnerables i les principals problemàtiques.
- Identificació i ordenació del recursos públics i del Tercer Sector.
- Elaboració d'un Pla transversal participat.
- Mapa d'actors socials.

La **Mediació en espais públics**: eina de gestió i resolució de conflictes que es basa en la mediació comunitària i/o interpersonal i que té com a objectiu la promoció del civisme i de les relacions interpersonals i interculturals en un determinat espai o territori.

Què oferim?

- Diagnosi, sociogrames, esquemes relacionals.
- Anàlisi dinàmica d'interrelacions.
- Propostes de negociació i seguiment dels compromisos.
- Resolució de conflictes.

8.- SERVEI D'ACCESSIBILITAT

El **servei d'accessibilitat** és una iniciativa que persegueix l'excel·lència i la universalització de la participació en aquelles iniciatives locals de canvi i de progrés per al conjunt de la vila, i especialment aquells processos participatius que afecten les condicions de vida de la població. El Disseny per a Tothom es basa en l'accessibilitat universal de tota la ciutadania, entesa en aquest cas com la igualtat d'oportunitats i de participació en els processos de presa de decisions d'un municipi.

Què oferim?

- Transcripció en pantalla de les locucions orals.
- Interpretació en llengua de signes i acompanyament a les persones amb discapacitat en els actes de difusió.
- Traducció a llenguatge senzill d'aquells documents estratègics d'interès.
- Assessorament continuat en els processos participatius locals.

9.- FORMACIÓ A MIDA

La formació a mida en metodologies participatives i cultura de participació ciutadana per a tècnics, membres d'associacions i, eventualment, polítics municipals, s'implementa en funció dels programes i accions en marxa i de les necessitats detectades. Es tracta d'una formació personalitzada per a cada municipi, de característiques i durada variable.

Què oferim?

- Un Pla de Formació dissenyat conjuntament amb el municipi.
- Formació en l'aplicació del disseny i estratègia de política participativa al propi municipi.
- Un professorat propi i de les universitats catalanes.
- Un format adequat en horari, metodologia d'impartició i avaluació.

10.- TREBALLS REALITZATS DURANT 2008 - 2009 RELACIONATS AMB GOVERN LOCAL I PARTICIPACIÓ

Agència Catalana de l'Aigua:

- Mapa d'actors socials Alt Segre i del Baix Segre.

Ajuntament d'Argentona:

- Accions participatives PII Argentona: Pla de Barri.

Ajuntament de Barcelona:

- Consell de Ciutat de Barcelona.

Ajuntament de Calella:

- Disseny del Pla director de participació ciutadana de Calella.
- Concertació Social per a un pacte local de Turisme a Calella.

Ajuntament de Canovelles:

- Assitència tècnica al Pla de ciutadania de Canovelles.
- Festa intercultural de les entitats de Canovelles.
- Jornada de bones pràctiques municipals per a la convivència intercultural.
- Pla Ciutadania de Canovelles i la seva execució.

Ajuntament de Castellgalí: POUM Castellgalí.

Ajuntament de Castelló d'Empúries:

- Formació Pla Educatiu d'Entorn (PEE) Alt Empordà

Ajuntament de Cerdanyola:

- Diagnòstic del Pla Local d'Inclusió Social (PLIS)

Ajuntament de Figueres:

- Formació Pla Educatiu d'Entorn (PEE) Alt Empordà

Ajuntament de Girona:

- Estudi i facilitació d'intercanvis sobre bones pràctiques europees d'inclusió social

Ajuntament de Granollers:

- Pla de participació ciutadana

Ajuntament de Sabadell:

- Pla director de participació ciutadana

- Pressupost participatiu Ajuntament de Sabadell

Ajuntament de Roses:

- Formació Pla Educatiu d'Entorn (PEE) Alt Empordà

Ajuntament de Terrassa:

- Pla Director d'Equipaments Cívics

Ajuntament de Vic:

- Pla Director de Participació de Vic
- Procés de participació del barri del Remei
- Procés participatiu Centre Cívic
- Dinamització Comunitària en el Pla de Barris Sud.

Ajuntament de Vilafranca del Penedès:

- Pressupost participatiu Ajuntament de Vilafranca del Penedès.
- Formació en pressupostos participatius

Arc Mediación:

- Procés dinamització Baix Ter

CIMAS: Participació en taula rodona I Jornada redes interculturales

Consell d'Associacions de Barcelona:

- Recerca sobre espais de coordinació associativa a Barcelona

Diputació de Barcelona:

- Formació eines i estratègies per a la gestió dels Projectes Educatius de Ciutat (PEC)

Dones amb iniciativa:

- Tallers de debat de propostes

La Miranda. Casal del Barri:

- Pla comunitari Barri de la Salut

UNIEDA:

- Memòries d'Europa

Xarxa ARTIBARRI:

- Coordinació i seguiment GUIA BONES PRÀCTIQUES

Xarxa Combined European Bureau for Social Development (CEBSD):

- Training and Learning in Community Developmen (TLCD).

Dades de contacte:

Jordi Pascual
Rble Àrea Participació
FUNDACIÓ DESENVOLUPAMENT COMUNITARI

jpascual@fdc.cat
tel: 93 268 04 77
fax: 93 268 01 39

www.desenvolupamentcomunitari.cat

FUNDACIÓ DESENVOLUPAMENT COMUNITARI

Via Laietana, 54, 4t 3a 08003 Barcelona
tel. 93 268 04 77 fax 93 268 01 39

www.desenvolupamentcomunitari.cat